

SOKOLSKI GLASNIK

GLASILO SAVEZA SOKOLA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

ČUVAJTE JUGOSLAVIJU!

Izlazi svakog petka • Godišnja pretplata 50 din. • Uredništvo i uprava Prestolonaslednikov trg 34 • Adresa za pošiljke: Poštanski prefinac 342 • Telefoni uredništva i uprave 30-866 i 26-105 • Račun Poštanske štedionice br. 57-686 • Oglasi po ceniku •

Beograd, 31 maj 1940
God. XI • Broj 22

SOLIDARNOST kao osnovica nacije i demokratije

Odluka engleskog parlamenta, da se „ličnost, imovina i rad svakog pripadnika Velike Britanije stavlja na raspoloženje Nj. V. Kralju i njegovoj vladi“, označuje se kao najrevolucionarniji akt u novijoj engleskoj istoriji i kao ukinuće osnovnih principa, na kojima je do sada počivala britanska demokratija. Nemačka štampa ide čak tako daleko, da taj akt označava kao napuštanje demokratije i prelaženje u totalitarni sistem.

Ma da ne delimo to mišljenje, — jer to ne znači napuštanje slobodarstva, ako se neko sam, po slobodnoj volji, za ljubav nekih viših ciljeva, privremeno odrekne izvesnih sloboda, — sigurno je, da odluka britanskog parlamenta predstavlja zaista revolucionarni akt prvoga reda, koji NIKAKO NIJE POSLEDNJI, u toku ratnog sukoba, koji se odigrava u svetu. Naprotiv! Za sve one, koji umeju pravo da vide, postaje iz dana u dan sve jasnije, da će čitav svet iz današnjeg ratnog požara i njegovih, još nepredviđenih peripetija, izaći iz osnova izmenjen, — dao Bog bez krvavih revolucija i građanskih ratova: — sa potpunom novim shvatanjima o svim pojavama javnog života i sa potpunom novim metodama, koje treba da ga povedu ka većitim ciljevima napretka, pravde i slobode.

U totalitarnim zemljama izvedene su već goleme revolucije, kojima se njihovi upravljajući ponose. Da li današnje stanje u tim zemljama predstavlja i poslednju reč tog revolucionarnog toka, teško je kazati, jer to zavisi i od događaja u ratu, i od toga, kako će široki slojevi, kad jedanput prestane dejstvo psihoze, reagirati na stanja, koja su stvorena autoritativnim putem i koja su prihvaćena bez diskusije. Ali jedno je više nego sigurno, pa s time mora da budu na čisto i najokoreliji konzervativci, da je povratak nekadašnje Vilimove Nemačke, ili Dolitijske Italije, ili Pobjedonoscevske Rusije, — zauvek isključen.

Danas je, međutim, već isto tako sigurno, da je i dojučerašnja, Baldwinova i Čemberlenova Engleska, takode osudena na likvidaciju; kao što će se i u svima ostalim, zaraćenim zemljama, a naročito u Francuskoj, Poljskoj, Belgiji itd. postaviti sudbinsko pitanje: Ko je kriv da se nisu predvidele stvari, koje su i lajčima bile jasne: — i ko nosi odgovornost da se, kroz minulih 20 godina, sva pažnja državnika posvećivala isključivo diplomatskom izigravanju jedne zemlje protiv druge, egoističkim i rušilačkim instinktima, te interesima velikog kapitala, dok se naprotiv zanemarivao svaki osećaj dužnosti, požrtvovanja, moralna, čovekoljubivosti i viših ideala?...

I prijatelji i neprijatelji upućuju danas oštre kritike na račun onih, koji su vodili politiku moćnih imperija za prošlih 20 godina, dok ni jedan od lidera te politike niti ne pokušava da je brani. Pa ipak, promene koje se zbivaju u Velikoj Britaniji, mogu da budu od golemog značenja, ne samo zavodenje rata, nego i za izgradnju budućeg mira. Jer jedino na taj način, ako se već za trajanja rata, radikalno izmene metode, koje su krive dosadašnjim neuspesima, pa ako mir zatekne posve izmenjeno stanje, moći će se likvidacija starih propusta izvesti bez jačih potresa.

Nismo pristalice totalitarnih doktrina, ali je nesumnjivo da su shvatanja izvesnih krugova u velikim imperijama, predstavljala priličan anahronizam, pa gotovo i izazov za široke narodne slojeve, koji su spremni da žrtvuju i imanja i živote za nacionalnu stvar, dok se n.p.r. ratna industrija, dakle rad, koji je posvećen odbrani zemlje, još uvek zasnivala na kalkulacijama kapitalističkog profita. Kada se radi o spasu otadžbine, svi treba da riskiraju sve, a imućniji slojevi pogotovo, jer je život najobičnijeg redova za njega ipak vredniji od svih milijardi. Pa kad redova nije dozvoljeno da u borbi izvuče i najmanju privilegiju, i najmanji profit, ili i najmanju zaštitu za sebe, onda ne sme da bude dozvoljeno ni imućnima, da i jednu paru više zarade na opštoj nevolji, nego što je to u najnormalnijim vremenima moguće.

Zato i kažemo: Korak Velike Britanije ne znači prelaz iz demokratije u totalitarizam, već on znači PUT KA

JUGOSLOVENSTVO Štrosmajera i Račkog

Jugoslovenska misao, ta najsvetija istina naše narodne istorije, prikupila je u svoj krug najveći i najvredniji broj naših narodnih velikana. Njeni su nosioci i apostoli najbolji umovi u narodu Srba, Hrvata i Slovenaca i Bugara. Sve što je bilo najbolje, najjunačnije i najmudrije, u celom našem narodu, i kod pesnika i filozofa, i kod naučnika i publicista, i kod vojskovođa, državnika, prvosveštenika i krunisanih glava, — sve je služilo ovoj velikoj misli.

Između njih, po neumornom radu, apostolskom žaru, velikoj inteligenciji, sjajnom evropskom ugledu i vremenu u kom su živeli, ističu se svetli likovi: dakovačkog vladike Josipa Jurja Štrosmajera i Franje Račkoga. Njihova pojava i rad, u šezdesetim godinama prošloga veka, stvorila je nov pogled na jugoslovensko narodno jedinstvo, u kome jugoslovenstvo postaje definitivna zamena za ilirstvo. „To je u stvari jedan veliki korak napred, — kao što kaže Ferdo Šišić, — jer, dok su predstavnici ilirizma dali hrvatskom narodu novu nacionalnu religiju, predstavnici jugoslovenstva su postali prvi evanđeliste i kodifikatori te nacionalne religije“.

Štrosmajer je malo pisao. Ali je davao ideje, agitovao na najdostojniji način svojim govorima, materijalno je pomagao i omogućavao svaki napredak i najposle, svojim velikim ugledom u Evropi i golemom inteligencijom uspeo je da čitavu kulturnu Evropu zainteresuje za jugoslovenski problem. Dotle je Rački precizirao idejnu stranu jugoslovenstva, tako da je ona bila najjači oslonac Hrvata u najtežim vremenima. Ukloniti je nisu mogle ni ideje Ante Starčevića i njegovih brojnih privrženika.

Zašto je to tako bilo? Os-

novne političke ideje Štrosmajera i Račkog gledale su daleko u budućnost, pa su za to i dočekale konačnu pobjedu. Nasuprot istorijskog prava, kao elementa moderne države, oni su isticali narod i narodnu svest. „Ko nije slijep — kaže Rački, — mora uvidjeti, da je u današnje vrijeme pitanje narodnosti najutjecajnije u svim političkim kombinacijama i da ga nijedan državnik ne smije prezreti. Zato neki narod postaje u pravom smislu narodom tek onda, kad dodje do svoje nacionalne svijesti“. No ovaj proces ne ide lako i zavisi od širenja prosvete, pa su zato Štrosmajer i Rački uzeli u svoj program načelo: „Prosvjetom k slobodi!“ Jer, „kad se jednom, — kaže Rački, — narodna individualnost bude ogledala u narodnoj svijesti, onda će i ova svijest sasvim prirodno naći svoj krajnji izraz u narodnoj državi“.

Po njima, konačni cilj celokupnog razvitka Južnih Slovena treba da bude potpuna uzajamnost i državna zajednica. Ali, da se to postigne, treba pre svega izraditi nacionalno jedinstvo Hrvata i Srba. To je osnovica svega, to je ono zdravo zrno, iz kojega ima da se razvije Jugoslavija. — „Ako je Južnim Slavenima suđena ljepša budućnost, — nastavlja dalje Rački, — onda im ona može da nikne samo iz jedinstva Hrvata i Srba, koji su jedan narod sa dva imena“.

„Štrosmajeru i Račkome je jugoslovenstvo bilo pravi „Vjeruju“. Oni su u jugoslovenstvu gledali cilj svega političkog i kulturnog narodnog života Hrvata i Srba i Slovenaca; pa čak i Bugara, verujući tvrdo da su Hrvati i Srbi dve grančice jedne iste jugoslovenske grane, odnosno jedan narod sa dva imena; da ih samo potpuno jedinstvo može da spase od propasti, iz

ralja nezasitljivih. Pored toga, Štrosmajer i Rački nepokolebljivo su verovali da se i zasebno hrvatsko i zasebno srpsko pitanje može ispravno i trajno rešiti jedino potpunim jedinstvom u smislu jugoslovenskom, — kaže poznati historičar, Ferdo Šišić, u svojoj „Historiji jugoslovenske misli“.

Kad se to zna, — onda je neshvatljivo, kako se danas pokušava da se iskrivi osnovna ideja Štrosmajerove nacionalne jugoslovenske politike, za koju se on, sa svojim drugom Račkim, tako gorljivo zauzimao do poslednjega daha. On ju je, u jednom aktu iz g. 1874, i pismeno formulirao ovim rečima:

»Najkrajniji cilj zajedničkih težnja i zajedničkoga rada narodnoga kod Hrvata, Srba, Slovenaca i Bugara treba da bude njihovo ujedinjenje u nezavisnu, slobodnu, narodnu i državnu jugoslovensku zajednicu«.

Biograd na moru.

Ivica Milačić.

Odložena skupština Saveza sokola Sednica Saveznog plenuma drži se 8 i 9 juna

S obzirom na zabranu zborova i skupova odlaže se na neodređeno vreme skupština Saveza Sokola K. J. određena za 8 i 9 juna o. g.

Mesto toga sazivlje se za iste dane 8 i 9 juna, plenarna sednica Saveza, sa sledećim dnevnim redom:

U subotu, 8 juna, u 9 sati pre podne, poverljivi sastanak starešina župa. Potrebno je bezuslovno da sastanku prisustvuju sve starešine župa.

8 juna, u 4 sata posle podne, plenarna sednica Savezne uprave, sa sledećim dnevnim redom:

- 1) Reč starešine Saveza SKJ;
- 2) Izveštaj sekretarijata o radu Saveza, od 2 marta do 8 juna 1940;
- 3) Kratki referati pročelnika oteka;
- 4) Pitanje „Sokolske pripravnosti“;
- 5) Plan za pojačanje sokolske organizacije (poverništva i bratstva);
- 6) Zaključna godina SPP;
- 7) Pohod na Kajmakčalan;
- 8) Pitanje sokolske štampe;
- 9) Organizacija rada na selu;
- 10) Sokolski domovi.

Radi važnosti ovog plenarnog sastanka uprave, očekuje se da će se na njemu naći svi članovi i članice plenuma uprave.

SOLIDARNOSTI NACIJE I DEMOKRATIJE; dakle ka onome, što je već od početka trebalo da bude bitno u nacionalizmu, a bez čega demokratija nije ni mogla da uspe! I u tome treba da bude preporod novog sveta, pa i našeg naroda: PUNA ODGOVORNOST, PUNA SOLIDARNOST I PUNA SPREMNOST SVIH ČLANOVA NACIJE, od najviših i najbogatijih, pa do najnezatnijih i najsiromašnijih. Jer tek solidarnost čini naciju; i jedino ona izdiže demokratiju iz mehaničke formule „polovina plus jedan“, na moralni princip i idejnu sadržinu. Naš narod, koji je uvek pokazivao smisla za tu solidarnost, a naročito u prošlom ratu, treba već sada da se sav orijentiše u smeru te jedine spasonosne misli, pa da već sada, pomoću nje, otkloni sve opasnosti. A ako zatreba, da im junački odoli.

Kako se »izgrađuje« Banovina Hrvatska!

Koliko ima ljudi u našem narodu, koji su ikada čuli za imena sela, kao što su: Srinjine, Pasičina, Veljake, Sušće, Dusine, Momići, Vrsi, Kaprije, Ugljane, Prisoje, Udovičić, Koteze, Vir, Jasenice, Grlo, Krupa itd.??!

A ipak su dalekovidni i velkopotezni političari i državnici Banovine Hrvatske, od prvog dana što je ta banovina osnovana, pa do pred par nedelja, dakle punih osam meseci, iz dana u dan, na najdetaljnijim generalštapским mapama pronalazili imena tih zabačenih planinskih sela i komšiluka, — da onda, i između njih, pronađu ona koja su najviše udaljena od saobraćajnih veza, čije su staze i bogazi najnepristupačniji, i u koja je, sem župnika i učitelja početnika, retko koja varoška noga ikada zalazila.

Hvala Bogu, pomislite vi, — znači da se u Banovini Hrvatskoj ispravno radi, kada se takvom pedanterijom pronalaze i sastavljaju spiskovi baš tih najzabačenijih sela, za koje se obično kaže, da leže „iza božjih leđa“; jer to znači da se tamošnja vlast sprema da ih, na bilo koji način pomogne... Vi, međutim, ni poimanemate, da opasnost za Banovinu Hrvatsku ne pretstavljaju ni zanemarenost sela, ni pomanjkanje puteva, ni destruktivni elementi, ni strana progandna, već jedina opasnost, jedini neprijatelj i jedini smak sveta, da su to — sposobni i čestiti nastavnici Hrvatske, koji su ujedno i Sokoli!

Sve drugo je mačiji kašalj prema tome, pa čak i svetski rat, koji je u stvari samo „providna mistifikacija“ jugoslovenskih elemenata, da bi hrvatskoj javnosti odvratili pogled od jedinog pravog neprijatelja, od jugoslovenskog sokolstva! Ali Bogu hvala, Banovina Hrvatska ima dalekovidne političare, koji ne nasedaju zamkama, da se bave tričarijama, kao što je odbrana od napada iz vazduha, da kopaju rove po parkovima, ili da spremaju narod za odbranu od spoljne propagande, već čitav svoj rad posvetiše isključivo genijalnoj „izgradnji Banovine Hrvatske“, a to znači planskom i dalekovidnom šikaniranju Hrvata Sokola, — da bi i najpakosnija usedelica mogla da im zavidi na tolikoj virtuoznosti.

Naivčine su očekivali, da će,

već prvog dana iza stvaranja Banovine Hrvatske, jednim samim potezom pera biti rasterani svi Jugosloveni. Ali političari u Banovini Hrvatskoj nisu toliki dilentanti. Da se je stvar provela tako, bez prethodnih studija i sistema, moglo se dogoditi da neki prvoklasan školski nadzornik, član Sokola, dođe kao podučitelj u neko primorsko seoce, gde može ipak da peca ribu; — i zar bi to značilo „izgrađivanje Banovine Hrvatske u duhu braće Radića“?!... Zato se radije ostavilo sve po starom, dok se kroz sedam meseci mukotrpnog i sistematskog rada nije sastavio spisak svih najzabačenijih kutova u Banovini Hrvatskoj, pa se tek onda pristupilo velikom državničkom poslu:

Preko trideset najprobranih učitelja i učiteljica, iz bivše Primorske Banovine, sve odličnih pedagoga i pisaca, sa 10 do 30 godina službe, koji se nikada nikojom politikom nisu bavili, i koji su imali jedinu strast, da svoju prosvetno delatnost, i izvan škole sive, putem sokolstva, — porazbacano je jednim jedinim potezom pera, u što zabačenje i suprotnije krajeve od onih, u kojima su do sada radili. Pri tom se vrlo diplomatski pazilo, da među progonjenima ne bude niti jedan pravoslavni Srbin, da ne bi digla viku neka srpska stranka, ili neki srpski list, već se većtom strategijom UDARILO ISKLJUČIVO NA HRVATE SOKOLE, koji su — prema morali koji danas vlada, — prepušteni potpuno na milost i nemilost frankovačke ulice, i zbog kojih nema bojazni, da će doći do sporova između saveznika na vlasti, kao ni onih u opoziciji...

Kada budući kulturni istoričari budu proučavali smišljenost toga plana i njegovu profinjenu perverznošću, tek onda će moći da utvrde, koliko su čuvena telegrafska smenivanja i premeštanja diktatorskih režima predstavljala šegrtsku rabotu, prema ovom majstorskom sistemu, koji učitelje VI položajne grupe, koji imaju dece u srednjoj školi, iz varoši kao što su: Šibenik i Split, premeštaju u posve suprotne krajeve, u seoca, koja su na stotine

kilometara udaljena od svake srednje škole; i koji nastavnike, sa 20 godina službe, i bivše upravitelje, postavljaju kao pomoćne sile, pod upraviteljima, koji su tek juče svršili učiteljsku školu...

I što je glavno, čitav taj plan, koji se sprema toliko meseci, ima samo jedan grandiozni državnički cilj, — da sokolskim četama i društvima u Primorskoj Banovini oduzme najagilnije članove uprave, pa da ih tako, jednim neronskim gestom, dotuče i uništi. Jer — to treba već jednom čitav svet da razume, — nikakva druga opasnost ne postoji za Hrvate, — ni spoljni neprijatelj, ni frankovački služnici, ni rat, već jedino jugoslovenski Sokoli! A pogotovo sada, kada ti Sokoli skovaše novi „pakleni plan protiv Hrvata“, bacivši se svim snagama na narodno-odbrambeni rad i kad organizuju unutarnju odbranu Jugoslavije i Banovine Hrvatske. Pred takvim činjenicama treba već jednom i slepicima da bude jasno, da nema drugog puta za „izgrađivanje Banovine Hrvatske“, nego li je ovo sadističko ponižavanje najistaknutijih pedagoga, i ovo plansko premeštanje marljivih Sokola u najzabačenije zakutke Banovine Hrvatske. Sve drugo može da se nesmetano širi, jedino treba u korenu ugušiti svaki pokušaj privatne inicijative narodno-odbrambenog rada u bivšoj Primorskoj banovini, čije jezgro čini tamošnje sokolstvo...

Sokoli, čije su glave, kao u nekoj vrsti intelektualne Cele-kule, uzidane u ovom velikom državničkom delu, zovu se: Josip Boko, i njegova žena Jozica Boko, koji iz Sinja odlaze u Pasičinu; — Pelicarić Katica, koja iz Biograda odlazi u Budimir; — Fredotović Katica, koja sa Hvara odlazi u Srinjine; — Tokić Marko, iz Dikla u Jasenice; — Matušić Đuro iz Starigrada u Debeljak; — Trek Petar iz Sinja u Sokošan; — Strukan Šimun iz Šibenika u Brela Gornja; — Moravec Stanka iz Makarske u Nova Sela; — Grgić Dinka i Grgić Josip iz Solina u Vir; — Arsić Antun iz Biograda u Veljake; — Kravica Josip iz Kaštela u Ervenik; — Vukov Nevenka i Vukov Ivan iz Šibenika u Sušće; — Marčić Miroslav iz Konavala u Dusi-

ne; — Franić Filipina iz Vrgovca u Studence; — Mazija Borislav iz okoline Splita u Ravnjane; — Nagler Ljubo iz okoline Šibenika u Krupu; — Vigna Vanda iz Korčule u Puljane; — Peko-Kačić Anka iz sreza Metković u Momiće; — Simoneli Mira iz Solina u Grlo; — Hribai Lovro iz Splita u selo Luku; — Simoneli Dinko iz Solina u Grlo; — Maršan Anto, iz Preka blizu Zadra u Udovičić; — Sestanović Stjepan, iz Blata u Karije; — Marki Lucija iz Hvara u Koteze; — Vodanović Petar iz Makarske u Prisoje; — Vigna Davor iz Korčule u Puljane, itd.

Pošto se i za ovo, kao i za sva epohalna dela, otimlju razni autori, ima ih koji tvrde, da vode to nisu učinili po svojoj inicijativi, već na pritisak lokalnih sovjetca, u kojima glavnu reč vodi ulica i bivši italijanaški i austrijski služnici, koji se time osvećuju dobrim Hrvatima. Toj međutim, ne menja ništa na stvari. Jer, čija god bila inicijativa ovog glavoseka, — njegovom provedenju u delo, U DANASNIM VREMENIMA, nikakva sila ne može da ospori jedino dostojni naziv, a taj je — rekord u sitničavosti, besavesnosti i mizeriji!...

Veliki sokolski sletovi u Celju i Mariboru odloženi

Usled opštih prilika u svetu, doznajemo da su odnosne župe odlučile da se odgadjaju zakazani sokolski sletovi, i to pokrajinski slet u Celju i veliki sokolski slet u Mariboru.

Sokolsko društvo Celje Matica će izvršiti proslavu svoje pedesetogodišnjice, na taj način, da će 29 juna na večer prirediti svečanu akademiju, a 30 juna pre podne svečanu sednicu. Tom prilikom će župa prirediti, na dan 30 juna pre podne, opšta župska takmičenja, a posle podne narodno-odbrambena župska takmičenja. S tim u vezi se otkazuju i opšte utakmice članica i ženskog naraštaja Saveza Sokola SJ, koje su se trebale održati 27. juna o. g. u Celju, prilikom Jubilarnog-pokrajinskog sleta o. g.

Prosvetno-higiјенски течај за сеоске соколе

У суботу је, у Централном хигијенском заводу, у Београду, завршен проsvetно-hигијенски течај за сеоске младине, чланове соколских чета. Течај је похађало 25 сокола из различитих крајева наше земље, из Србије, Црне Горе, Далмације, Босне и Војводине. Трајао је месец дана, и стручњаци Централног Хигијенског завода предавали су на њему: хигијену, физиологију, анатомију, прву помоћ, заједничарство, социјалне болести, науку о исхрани, пољопривреду, правопис итд. Осим тога одржани су часови и о соколству.

Приликом завршетка течаја, сакупили су се течајевци и њихови наставници, са директором Завода, др. В. Константиновићем на челу, док је у име Савеза Сокола присуствовао брат Радмило Грњић, главни секретар Савеза. Брат Грњић се захвалио Централном Хигијенском Заводу, а г. др. Константиновић је подвукао значење течаја. У име течајеваца говорио је Петар Совић из Босанске Крајине, захваливши се срдечно на поукама, које су течајци добили за подизање својих села. Сви течајци су добили на дар по

Rodoljubiv apel naših učitelja

Jugoslovensko učiteljsko udruženje je nedavno objavilo uzbudljiv patriotski apel na sve narodne učitelje u zemlji, pozivajući ih, da u sadašnjim odlučnim trenucima porade što jače, na učvršćivanju narodne solidarnosti i na podizanju vere i optimizma. U apelu se kaže, da u sadašnjim trenucima treba ostaviti po strani sve što razdvaja, i da učiteljstvo treba da se pokaže dostojno svetlih tradicija svojih prešasnika, koji su čitave generacije odgajali, da služe nacionalnoj slobodi.

Važnost lekovitog bilja u slučaju rata

Savez Sokola K. J. uputio je nedavno svima svojim jedinicama štampana „UPUTSTVA ZA SAKUPLJANJE LEKOVITOG BILJA“, želeći time što više proširiti među svojim članovima ovu neobično korisnu akciju. U vezi s time, objavljujemo i ovaj zanimljivi članak S. Živke Melentijević, o važnosti lekovitog bilja u slučaju rata.

Profesor Čirh, čuveni stručnjak za farmakologiju, održao je 29. septembra 1909. god. u Londonu predavanje, sa temom: „Budućnost nauke o lekovitom bilju“, i završio je to predavanje poklikom „Narag ka biljkama“!

Odziv na ovaj poklič bio je jak, naročito za vreme rata, kad se osetila nestašica mineralnih i sintetičnih lekova. Nemci i Francuzi počeli su odmah spravljati lekove od lekovitih trava. Tako je rat doveo do toga, da se obnovi praktična primena lekovitog bilja, koje je pojavom industrijskih apotekarskih preparata bilo potisnuto i zanemareno.

Postignuti rezultati upotrebom lekovitog bilja za vreme rata bi-

li su dovoljni da se uvidi njegov praktični značaj, pa su posle rata mnoge države posvetile veliku pažnju tome. U Francuskoj je osnovan Komitet za lekovito medicinsko bilje. Komitetu je dužnost da se stara o organizovanju i unapređenju proizvodnje i prodaje lekovitog bilja u zemlji i za inostranstvo. Ovaj komitet proizvodi biljobera o branju biljaka, stvara zadružne sušnice, pomaže kulturu retkih lekovitih biljaka, određuje količine koje treba da se izvezu ili uvezu.

Za pet godina rada ovih ustanova, Francuska je uspela da postane u tome pogledu nezavisna od inostranstva. Od kolike je to važnosti za slučaj rata, lako je razumeti.

Pozivajući se na primer Francuske, g. Dr. Gostuški u svojoj knjizi „Lečenje bolesti lekovitim biljem“ predlaže, da se u cilju odvajanja od inostranstva osnuje i kod nas Komitet, koji bi se starao o organizovanju proizvodnje i prodaje lekovitog bilja. Naša zemlja je u tome pogledu veoma bogata i mogli bi se postići zavidni rezultati.

Skoro sve poznatije biljke koje

se već vekovima upotrebljavaju u narodnoj medicini, moderna nauka je priznala i potvrdila njihovu lekovitu vrednost.

Mnoge od tih biljaka rastu po našim baštama kao ukrasi, a mnoge druge kao korovi, po putevima i poljanama.

Preimucstvo lekovitog bilja nad fabričnim preparatima je u tome, što biljni lek deluje mekše i nežnije na čovečije telo nego više puta kuvan i pečen preparat, koji može da nadraži i ošteti sluzokožu usta, stomaka i creva.

S obzirom na mogućnost rata, nameće nam se misao da i mi sami možemo koristiti sebi i državi, ako još sada počnemo sa skupljanjem lekovitog bilja praviilnim čuvanjem i sušenjem.

Od svih lekovitih biljki, ako ih samo dobro poznajemo, možemo praviti:

alkoholature, tinkture, čajeve-tejove, praškove, zjentine (ulja), sokove ili ekstrakte.

Alkoholature — prave se od svežeg bilja pomoću čistog alkohola, a ako ga nemamo pri ruci može se upotrebiti čista komova rakija, ili čisto vino ili vinski sirće. Biljka se potopi u alkohol i ostavi da stoji 6—10 dana na suncu ili toplom mestu, ne cedi se pod pritiskom, nego se pu-

pu, sipa u flaše i zapečati do upotrebe.

Tinkture — se prave na isti način samo što se upotrebljava suva biljka.

Čajeve-tejovi — se prave od: lišća, cveća, korenja, kore mladih stabljika i plodova. — Čaj od lišća i cveta obično se popari ključalom vodom i ostavi da stoji 10—15 min., onda se procedi, zašećeri po volji i pije. Može se upotrebiti šećer ili med, a može se i ne osladiti.

Čajeve od kora mladih stabljika, korenja i plodova treba prvo dobro iseći i ostaviti prelivene hladnom vodom da stoji nekoliko časova, zatim staviti na vatru i kuvati otprilike jedan sat, procediti i piti.

Praškovi od biljaka prave se kad se cvetovi, lišće ili ostali delovi biljke (plod, koren kora) dobro osuše, istucaju u avanu, proseju na sito i posle se uzimaju. Pojedini praškovi mogu se i zašećeriti.

Zjentine — ulja prave se na taj način kad se biljka sitno iseče i stavi u zjentin, najbolje maslinovo ulje, ostavi da stoji 15—20 dana na suncu ili toploti, onda se može upotrebljavati za određene svrhe.

Ekstrakti — prave se na taj način kad se biljka iseče na sitne komade i kuva sa alkoholom jedan sat dugo, dok ne do-

de do polovine tečnosti, onda se ostavi da stoji na suvom mestu deset dana i zatim se procedi. Mesto alkohola može se upotrebiti i voda sa šećerom. Pri kuvanju treba paziti da se alkohol ne zapali.

Čajeve — ekstrakti ne smeju se kuvati u gvozdanom i bakarnom posudu koje nije gledosano ili kalajisano, već u posudu od emajla kao i u novim zemljanim gledaisanim loncima a koji su najbolji za ovaj posao, jer ih biljke kiseline ne izgrizaju i nema opasnosti po zdravlje.

Plodovi za sušenje beru se kad su dozreli i dok se ne rastresu. Zrna i semenje bere se potpuno zrelo.

Cvetovi i grane sa cvećem beru se samo u sunčane i lepe dane i to posle rose pa ih treba brzo sušiti ali ne na suncu.

Pupoljci se beru pre njihovog potpuna razvitka.

Lišće i cela biljka bere se u sunčane i suve dane pre rose samo pred cvetanje.

Korenje se vadi od jednogodišnjih biljki pred cvetanje, a može se i od dvogodišnjih u jesen kad stabljika uvuče.

Pri branju biljaka treba oduvati otrovne od neotrovnih.

Čim se biljke beru treba ih odmah sušiti u hladovini na svežem vazduhu, samo rastresene, da bi se što pre osušile jer inače

Za koncentraciju svih omladinskih snaga

Omladina može, ako je nacionalna, reakcionarna i destruktivna, mnogo da šteti narodnom životu i da u znatnoj meri ometa njegov napredak. Međutim omladina nacionalna, konstruktivna i borbena može mnogo doprijeti podizanju nacionalne snage i pomoći narodu da sopstvenom snagom obezbedi svoj međunarodni položaj.

U normalno doba mogu se još dopustiti ili barem trpeti, politički i ideološki eksperimenti. Ali kad se narod nalazi u današnjoj zaraćenoj Evropi, onda svaki, i najobičniji eksperiment, može postati sudbonosan. Zato ga moramo apriori otklanjati i onemogućiti svim sredstvima. U ratno doba potrebna je svakom narodu, bio on zaraćen ili ne, a pogotov malim narodima, jednodušnost, složnost, podudarnost u osnovnim pitanjima, i odlučnost.

A pošto je omladina onaj činilac, koji je najviše u stanju da utiče svojim stavom, borbenošću i poletom na držanje i homogenost narodnog raspoloženja, potrebno je da bude u prvom redu ona konsolidovana.

U neizvesnosti, šta će doneti skoro budućnost, mi moramo biti svakog momenta spremni na sve. Spremniji moramo biti, kako sa tehničkog, tako i sa psihičkog gledišta. Jer danas, u doba „rata nerava“, duhovno naoružanje i spremnost igraju golemu ulogu. Duhovno jedinstvo je najjače oružje u rukama svakog naroda, koji se nalazi u borbi za svoju nezavisnost. I postići to unutarne jedinstvo, prva je dužnost svakog naroda.

Jugoslovenska se omladina do poslednjeg časa gubila u partizanstvu, vodenju beznačajnih polemika, i sitnom teoretiziranju, koje je imalo

se upare i pokvare.

Kora se odvaja od grana koje nisu mnogo ni stare ni mlade. Ovo se čini samo u proleće kad drvo počinje listati i to samo za smolasta drveta.

Korenje se uopšte teško suši, stoga ga treba iseći u sitnije komade i sušiti u plehanoj peći, a nikako na suncu.

Biljke osušene treba uvek dobro zaviti u kese ili staviti u kutije i držati na suvom mestu.

Biljke se mogu za upotrebu držati samo jednu godinu, a posle sakupljati nove.

Lekovito bilje ne sabirati na livadama nadubrenim veštačkim đubretom.

Korenje se seče na tanke kolutiće tako, da pojedini delovi ne budu veći od 1 cm, a tako isto treba rezati i čuvati biljku.

Biljke koje mirišu, nana, pelen i dr. treba držati u dobro zatvorenim limenim kutijama ili staklenim flašama gde ne dolazi vazduh do njih i držati ih na tamnom mestu, a ostalo bilje u kutijama ili kesama od hartije, naravno isto dobro zatvorene.

Lekovito bilje upotrebljava se sveže, zeleno i osušeno. Iz svakog bilja cede se sokovi koji snažno deluju na organizam jer imaju mnogo vitamina kojima moderna medicina daje veliku važnost.

Mr. Živka Melentijević

jedinu, dosta nesretnu, posledicu, a to je potpuno razmišljanje i razbijanje omladinskih redova. Pri tom je znatan deo omladine, — tu se u prvom redu misli na studentsku omladinu, — pao u reakcionarne, mračnjačke i destruktivne pokrete, od kojih, protivno svim pravilima logike, očekuje spašenja i poboljšanja teškog privrednog i socijalnog stanja. Čak i omladina nacionalna razila se i uništavala svoje snage u međusobnom sukobljavanju manjih grupa.

Ozbiljno vreme izgleda da je i omladinu vratilo u stvarnost. Pogazivši sve sitne predrasude i nesaglasnosti, naša nacionalna omladina okuplja se i koncentriše svoje snage u jednom jedinstvenom frontu. Ideja je ponikla spontano iz redova same omladine, pa se nadamo da će se cilj ostvariti. U presudnim momentima omladina nikad nije izneverila svoj narod.

Na prvim uspešnim koracima ka ujedinjavanju i stvaranju jedinstvenog nacionalnog omladinskog fronta, koji se u konturama pojavljuje u svim delovima naše države, treba želiti:

da se privuku k saradnji sve narodne omladinske organizacije, koje stoje na načelu državnog jedinstva i iskreno žele braniti naše nacionalne vrednosti;

da se eliminišu u zajedničkom radu sve nekadašnje nesaglasnosti i stave na stranu sve ideološke razlike, kako bi mogli što jače doći do izraza opšte narodni interesi; — i

da se odmah pristupi konkretnom radu, kome neka bude težište u narodno odbranbenom delu, bez nepotrebnih diskusija i sitnog teoretiziranja.

Dagadaji se strašnom brzinom redaju na setskoj pozornici. Narodi treba da budu spremni. Danas se traže dela, a ne reči! Zato, omladino, na posao!

K. Rozenštajn

БРАТ Ч. МИЛИЋ И ПО ДРУГИ ПУТ ОСЛОБОЂЕН!

У прошлом броју „Сokolског гласника“ смо јавили, да је био одређен понован процес против брата Чедо Милића, старешине Соколске жупе Мостар, због деловања неких летака, а због чега је на првом претресу био ослобођен. Пресуду је био поништио Стол седморице у Загребу, али је сада, на поновном суђењу, брат Милић поново ослобођен. И сада се питамо — хоће ли извесна господа, у данашњим судбоносним временима, успети да нађу ипак неко занимљивије занимање, него што је бесконачно суђење брату Чеди Милићу...

K 50-letnici Sok. društva v Zagorju ob Savi

Odkritje spomenika Kralju Aleksandru I

Hitno se približuje slavnosti dan našega Sok. društva. Pripreve za ta dan so v teku. Uprava društva se zaveda pomembnosti tega jubileja. Njega želja je pokazati v čim popolnejši meri obilne sadove trdega dela in vzvišenih žrtev naših prvih bratov, ki so začeli sejati seme sokolstva v Zagorju.

Na prvem občnem zboru, ki je bil sklican v mesecu marcu 1890, so bili vpisani že 103 člani. Med prvimi, ki so dali največ pobude za ustanovitev Sokola v Zagorju, omenjamo župnika iz St. Lamberta, br. Antona Berceta. Med najvidnejšimi Sokoli ustanovitelji so sledeči bratje: Matija Medved kot staršina, Ivan Mrak, kot tajnik, dalje Joško Modic, Josip Zimmermann, Franc Mandelj, Ivan Taufer, Lavoslav Jerin, Pavel Weinberger, Jože Narod, Franc Golob, (sedaj na Vranskem), in Franc Feštajn (sedaj v Trbovljah). Od teh živeči še samo poslednji trije.

Spčetka jim je služil kot telovadnica Weinbergerjev Kozolec, toda pogledimo starostu br. Medveda, ki da na lastne stroške zgradi majhno telovadnico, enega prvih sokolskih domov na Slovenskem! Brat France Škrlovnik je prvi poveljeval telovadcem kot načelnik, a sestra Marica Jesihova vodi prvi, tedaj na novo ustanovljeni ženski oddelek. Če vsa ta dejanja gledamo skozi očala tedanjih razmer, moramo s ponosom ugovoriti, da so bili to v resnici drzni in veliki koraki k napredku.

Ze naslednje leto v maju vidimo 29 bratov Sokolov v svečanih sok. krojih, zbranih okoli dragocenega prapora, na katerem blesti lik slovenskih blagovestnikov, sv. Cirila in Metoda. Vse sovraštvo in ponižanja nasprotnikov so izgubila svojo moč ob tej jekleni

vrti naših Sokolov, prvoboriteljev. Poklicani činitelji so odrekli blagoslovitev prapora, in šele na ponovno intervencijo je prapor prejel cerveni blagoslov, toda zunaj cerkve; dočim je franfurtovska zastava bila istočasno v cerkvi blagosloveljena. Sovraštvo vseh tedanjih nasprotnikov sokolstva ni poznalo meje. Toda vse to ni oviralo poleta zagorskega Sokola.

Bratje in sestre, prijatelji sokolstva! Pridite dne 16. junija t. l. v Zagorje. Pokažimo skupno, da visoko cenimo delo teh bratov prvoboriteljev. Naj se tudi v tem dejanju izkaže naša trdna medsebojna povezanost in jeklena disciplina, ki je ne morejo omajati nobene ovire. Ker bo dne 16. junija naše društvo odkrilo spomenik blagopokojnemu kralju Aleksandru, želimo še posebno, naj bi se tega pietetnega dejanja udeležilo čim večje število naših pripadnikov od blizu in daleč. Naša uprava se marljivo trudi, da bo vsakomur ta izlet ostal v najlepšem spominu. — Zdravo!

CLANOVIMA I PRIJATELJIMA SOKOLSKOG DRUŠTVA ZAGORJE

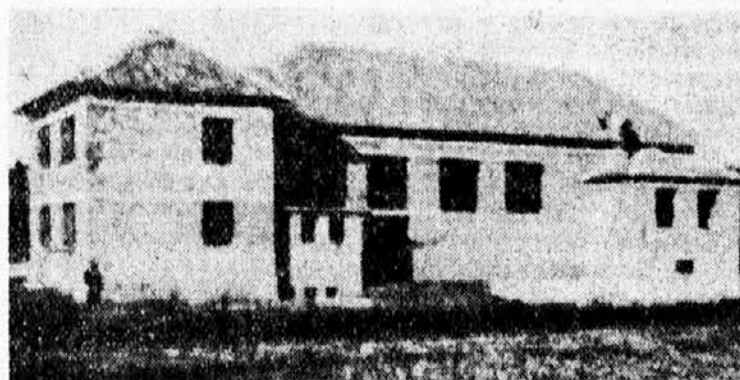
Širom naše ožje in širše domovine je toliko bivših članov in prijateljev Sokolskega društva v Zagorju, da ne moremo vseh poimensko vabiti na proslavo društvene 50-letnice in odkritje spomenika blagopokojnega viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja. Opuštiti bomo zato osebnava bila, ker ne bi želeli koga nehotе prezreti. Stem pa vabimo Vas vse, ki Vas vežejo spomini na lepo zagorsko dolino, da se 16. junija udeležite našega skupnega praznika.

Iskoristite polovično vožnju, ki velja od 13 do 18. junija 1940.

Nov dom sokolskog društva Poljčane

Ovogodišnja glavna skupština se je vršila prvi put u lepo uređenoj čitaonici sazidanog Sokolskog doma. Društvo letos stupa u 10 god. života pa je iz tog uzroka skupština bila nadasve dobro posećena, naročito sa strane vežbača, koji čine veliku većinu članstva. Skupštinu je vodio dugogodišnji starosta, br. Ivan

Dom i let. vežbalište pretstavljaju vrednost od preko 120.000 Din. Sokolski dom je bio jedan od glavnih zadataka SPP. Sada očekujemo pozajmicu, pa ćemo radove podvostručiti, jer dom želimo otvoriti sa svečanom proslavom 10-godišnjice društvenoga rada. Birana je sa malom promenom stara uprava, za prosvetara

Ković. Rad društva u prošloj godini, uza sve da smo imali razne poteškoće, bio je na vrhuncu uspeha, u ovom pograničnom ugroženom kraju. Vidan dokaz tog rada je naš sagrađeni Sokolski dom, za što ima naročitih zasluga predsednik i blagajnik grad. odbora, požrtvovani br. France Heric, koji je ostao na tom položaju i dalje. Broj našega članstva se je povećao, o čemu je izvestila ses. Pavla Perdija, a načelnik, br. Mesarić, je izvestio o vrlo uspešnom javnom času. Dom smo podigli bez ičije povčane pomoći, do sada. Društvo se je zadužilo za 25.000 Din. a

smo izabrali Br. Đuru Perdija i za tajnicu ses. Citu Mesarić.

SOKOLSTVO ZA DOMAĆU RADINOST

Proširujući akciju svoga rada na selu, Savez Sokola je došao u vezu i sa organizacijom „Domaća radinost“, sa kojom će voditi zajednički posao oko prosvetavanja seoske žene i unapređivanja domaće radinosti. U vezi sa tom akcijom, Savez je već uputio nekoliko modernih razboja za tkanje, i nastojće da tu akciju proširiti.

Јаван час друштва Београд-матица

У суботу вече Соколско друштво Београд-Матица приређује на свом летњем вежбалишту у Делиградској улици 27. јаван час под рефлекторима.

Сав приход ове приредбе биће предат као поклон нашој војсци за потребе наоружања. И само овај моменат поред вежби које су одлично припремљене заслужује свеукупну пажњу не само сокола већ и несокола.

Што се тиче самог програма јавног часа он је врло обилан, и што је најинтересантније, Београђани ће овога пута присуствовати неким вежбама које се сада први пут изводе у Београду и то на јавном часу. У програму ће узети учешћа све групе чланства.

После вежби биће соколско весеље са игранком. Почетак је у 20.30 часова.

У случају рђавог времена приредба ће се одржати у дому Матице.

Rad sokolskog društva Ogulin

Rad našega društva napreduje u svim pravcima. Naš vredni naraštaj održao je 14 aprila prvo ovogodišnje sijelo, koje je uspelo iznad svakog očekivanja, a u kome su i deca u nekim tačkama nastupila. Organizacija bila je poverena isključivo naraštaju, pod nadzorom njihovih vodnika, koji su je najsvesnije izvršili.

Poseta sela bila je također odlična, tako da pored moralnog nije izostao ni materijalni uspeh.

Načelnštvo društva sprema se da održi tokom meseca još jedno dečje i naraštajsko selo, a sve kategorije marljivo se spremaju za javni nastup (u junu), takmičenje i župski slet. Nedeljne tečajeve u Karlovcu pohađala su 2 člana, 3 članice i 4 naraštajke.

Prosvetni rad društva također napreduje. Pozorišni otek je davao dva puta igrokaz „Graničari“ koji je uspeo u svakom pogledu. Sve uloge, a naročito glavne, odigrane su na opšte zadovoljstvo. Posle programa razvilo se pravo sokolsko veselje, koje je pratio odlični jazz br. Odhazela, iz Karlovca. Pročelniku pozorišnog oteka, br. Stanislavu Kopljevskom od srca čestitamo, i preporučamo mu da ustraje u tom radu.

Isti dan izvršena je i smotra članstva i naraštaja. Značajan govor o sokolskoj smotri i narodno-odbranbenom radu sokolstva, održao je prosvetar br. Čurčić Stevo, nakon čega je peš. potpor. br. Vizner Zvonko održao predavanje: „Bojni otrovi“ i „Zaštita civilnog stanovništva od bojnih otrova“.

CLANOVIMA SOKOLSKOG STUDENTSKOG SREDIŠTA

Obaveštavaju se članovi Središta da se odlažu sva predavanja propagandnog kursa za neizvesno vreme. U međuvremenu održaće se niz predavanja s obukom iz oblasti vojnoodbranbenosti. Skreće se pažnja svima članovima, i članicama da što češće svraćaju u Savez S. K. J., i interresuju se za sve novine, što će saznati od tajnika Sokolskog studentskog središta.

Pozivaju se članovi Sokolskog studentskog središta, da u što većem broju prisustvuju sastanku, sa bratom prof. R. Pavićem, koji će se održati u ponedeljak, 3 juna u 18 časova, u prostorijama Saveza S. K. J. Na sastanku brat Pavić će upoznati članove Središta sa radom u narodu i ciljevima radnih četa i ekipa.

Sl. Nić.

Iz slovenskog sveta

BUGARSKA I ČUVANJE NEUTRALNOSTI

Bugarska štampa se i dalje zalaze za očuvanje neutralnosti na Balkanu, pa je u tom pogledu naročito značajan članak poluzvaničnog lista „Dnes“. Pitanjem Bugarske zanima se i „Frankfurter Zeitung“, koji piše da niko ne zna, da li će Bugarska i dalje voditi politiku čekanja i posmatranja, „ili će je jednoga dana prekinuti metodom jake ruke“. Čini se da su već preuzeli, u skladu sa potrebama države, svi potrebni koraci za takvu mogućnost. „Kao god što se Bugarska sada sasvim posvetila mirnom razvoju, tako se neće bojati ni najgorih posledica, ako to bude tražila odbrana njene nezavisnosti. Čovek, koji je pokazao da, za vreme spremanja, ume tako neopudno i spretno da bira sredstva i ličnosti za vođstvo svoje politike, nesumnjivo će znati i u trenutku odluke da učini pravi izbor“.

VESTI IZ SLOVAČKE

Pvodom krize slovačke vlade, javljaju iz Bratislave, da je dosadašnji zapovednik Hlinkine garde, Sanjo Mach, predao ostavku zato, što se nije slagao sa nekim članovima vlade. Peštanski listovi tvrde, da je Mach imao diktatorske namere i da je zato morao da oštupuje, što je izazvalo demisiju čitave vlade.

Francuski listovi javljaju, da nedavna izjava g. Sanja Macha, protiv „ostataka čehoslovaštva u Slovačkoj“, koju je dao Slovačkoj telegrafskoj agenciji, dokazuje najbolje, koliko je nezadovoljstvo sa današnjim režimom u Slovačkoj. G. Sanjo Mach je u svojoj izjavi priznao, da „i danas ima još vrlo mnogo predstavnika čehoslovaštva na najvišim mestima u državi, u gospodarskom životu, u crkvama, i u ostalim institucijama“; te da svi ti ljudi „rade u čehoslovačkom duhu i ometaju razvoj nezavisne slovačke države“. „Čehoslovački boj“ (Pariz) tvrdi: da taj govor nije upravljen protiv Čeha, jer su gotovo svi oni već oterani iz službe u Slovačkoj, već protiv nezavisnih Slovaka, koji čine ogromnu većinu stanovništva a koje se g. Mach sprema da progoni, zato što su protivni njegovom režimu. — Zanimljivo je, da je i sam poznati slovački pisac, Milo Urban, napisao u bratislavskom „Slovaku“, u broju od prvoga maja članak, u kome tvrdi da se u Slovačkoj prvi put počelo socijalno osećati za vreme čehoslovačke republike. Navešta borbu protiv svih onih, koji bi hteli slovačkom narodu da oduzmu osećaj socijalne pravde, koga je primio od Čeha, a na koga ranije, pod mađarskim gospodstvom, nije smeo ni da misli.

IZ ČESKO-MORAVSKOG PROTEKTORATA

Češki i nemački listovi u Protektoratu javljaju, da je državni tajnik K. H. Frank, poznati vođa Sudetskih Nemaca, pozvan na vojnu vezbu i da će četiri nedelje biti odsutan. „Prager Zeitungsdienst“ piše, da se u Protektoratu slobodno razvija književnost i umetnost, dok se u ostalim zemljama vodi krvavi rat. Kao vrhunac toga rada navodi se „mesec nemačke kulture“, koji je organiziran u mesecu maju u čitavom Protektoratu, i koga će završiti Alfred Rosenberg, sa predavanjem „Kultura i rat“. — Listovi u protektoratu objavljuju masnim slovima, da je Narodni sud u Berlinu osudio, zbog spremanja na veleizdajstvo, Cenkla Späthena, iz Bistrice blizu Brna, na pola godine zatvora. Sem to-

ga osuđeni su na pet godina tamnice, zbog širenja letaka veleizdajničke sadržine. Rostislav Pavlik, Eduard Silk, Aduard Manek, Albin Čermak i Helena Zelena. Dana 7 maja je, prema vestima nemačkih listova, bio pogubljen Jozef Čeh, koji je osuđen na smrt zbog toga, što je ubio jednog Nemca, koji je pokušao da ga spreči u cepanju nemačkih plakata, a koji je zatim pucao i na jednog nemačkog vojnika.

„Prager Zeitungsdienst“ javlja, da je pre 5 dana, od Narodnog suda u Berlinu osuđen Karel Bartaček, na pet godina tamnice, zato što se spremao da prebегне u Francusku i da stupi u čehoslovačku legiju.

ČESI I SLOVACI U INOSTRANSTVU

Francuski listovi donose opširne vesti o uspehu jednog češkog pilota, čije se ime ne navodi, a koji je kroz dva dana oborio sedam protivničkih aviona. Odeljenje u kome se nalaze čehoslovački avijatičari, oborilo je, prema informacijama francuskih listova, kroz 3 dana, 39 protivničkih bombardera i lovaca.

„Čehoslovački boj“ (Pariz) javlja, da su, prilikom poslednjih ratnih operacija u Belgiji, nastradali i neki Česi, koji su se tamo nalazili. Iznosi zatim slučaj Čeha Tvrznika, starešine češkog Sokola u belgijskom mestu, Finterslag, koji je, u trenutku kad je sve bežalo pred navalom aviona, uz opasnost života, uspeo da spase sokolsku zastavu i doneo je sobom u Pariz.

Američki listovi javljaju, da je koncem aprila održana u Čikagu velika skupština svih čeških i slovačkih organizacija u Americi, koja se pretvorila u veliku manifestaciju čehoslovačkog jedinstva i odlučnosti. Na skupštini su stvoreni zaključci, prema kojima se izražava puno poverenje Čehoslovačkom odboru u Parizu i njegovom predsedniku, Dr. E. Benešu. Zatim se kaže, da se slovački pitanje u slobodnoj omladnini bitno rešeno slobodnom voljom naroda; izražava se simpatija prema bratskom poljskom narodu; kaže se, da Čehoslovaci ne žele imati nikakvih veza sa Habsburgovcima, i upućuje se pozdravni telegram američkom prezidentu, Ruzveltu.

Iz Č.O.C.

Posle zбора жуписких начелника, o kome smo javili u prošlom broju „Sokolskog Glasnika“, održale su zбор и жуписке начелнице Чешке Обце Соколске, koncem aprila, u Praгу. Из извештаја савезне начелнице, сестре Провазникове, види се, да је приређено прошле године 26 теловежбачких течајева за жене, а жуписке да су приредиле 34 предњачка течаја. Активност жена у соколству непрестано расте.

Према извештају статистичког одбора ЧОС, пријавило се у разне јединице чешког соколства, од 1 јануара 1940, до 18 марта 1940, — дакле кроз 78 дана, — 5.366 нових чланова, од којих је 3472 мушкараца а 1.884 жене. Највише се чланова уписало у жупи Брно.

Јављају из Прага, да је недавно отворена теловежбачка школа жена за воднице, у Тиршевом дому, којој је приступило 36 жена. Истовремено се одржава у Тиршевом дому једнонедељна школа жена за општу и просту теловежбу, која ће бити завршена судијским испитима ЧОС. Истих дана на вече

ПРОСВЕТНИ РАД СОКОЛСКЕ ЖУПЕС КОПЉЕ У 1939 ГОД.

Извршено је духовно припремање Косовског ходочашћа поводом 550-годишњице Косовске битке, затим припремање прославе 30-годишњице соколства у Јужној Србији и учешћа на IX савезу бугарских јунака.

Организованих просветних одбора било је 21 са 147 сарадника.

У јединицама одржано је 592 предавања и 1038 говора, укупно 1630, на којима је присуствовало 61.233 лица, сокола и грађана.

Жупски просветар је, уз сарадњу жуп. предњачка, приредио са соколским предавањима у јединицама 25 филмских претстава, са 151 филмом и пред 5532 гледаоца.

У јединицама је одржано 916 разних соколских приредаба, поглавито са национално-соколским смером.

Позоришних отсека у јединицама било је 31; певачких 12, музичких 24, луткарска 2, излетнички 1. У четири цете нарочито су гајене народне ритмичке игре (Скокница, Степаново, Краљезо Село, Негорни и Раштак).

Одржана су 2 жупска просветна течаја; за селске цете и за више разреде учитељске школе. Последњи је завршило 87 течајаца и течајки.

Поклањала се пуна пажња соколском женском васпитању, као и васпитању соколског нараштаја и деце.

Савезни просветни течај саршила су четири брата из ове жупе, а тројица су упућена на једномесечни течај при Централном Хигијенском заводу у Београду.

У погледу соколске штампе врши се пропаганда по јединицама да се она у што већем броју растура и чита. Жупски просветни одбор је објавио из пера одличних писаца и јавних радника чланке поводом Косовског ходочашћа, затим је штампао рад Владе Покорног-Садбела о просветно-привредном раду у јединицама. Известници за новине из јединица и Жуп. просветног одбора објавили су у соколским и другим листовима 108 чланка и вести о соколском животу и раду на нашем Југу.

У књижицама јединица налази се 10.544 књиге. У току прошле године издано је 4944 књиге за 2346 читалаца. Када се узме у обзир да је жупски просветар послао јединицама, пре кратког времена, 2345 књига добивених од Народне банке, онда је од 1 јануара 1939 до 10 априла о. г. послато јединицама 7149 књига и брошура. Љубавношћу Пољопривредне коморе Вардарске бановине редовно је шиљан јединицама (соколским четма) „Глас пољопривреде“. Сем тога, редовно су цете добиле „Војнички гласник“ и „Селачки буквар“. Пољопривредно одељење бановине налазило је у сусрет како у погледу шумских и војних садница, тако и у погледу штива за пошумљавање и привредни рад на селу.

Јединице су имале 30 читаоница. Жупска књижица броји 1104 књиге.

Жупски музеј има 257 предмета.

држи се и школа вежбачица прашког соколства, а у почетничке теловежбачке школе са таборешем пријављено је већ 120 слушаатељица.

Protivnici sokolstva

PREMEŠTAJI SOKOLA

Пишу нам из Синаја: **Бобо Јосип**, учитељ у Брнзима код Синаја, dugogodišnji просветар Sokolskog društva Sinj, kulturni radenik na književnom, pedagoškom i nacionalnom polju, čovek sa 29 godina službe, koji je ovu službu proveo samo na selu, premešten je u selo Pasičine, srez Metković, i to sad pri koncu školske godine, — što je unikum u pedagoškim principima. Ocenjivan uvek najboljim ocenama, nikad nije tražio nikakove privilegije ni protekcije. Nije pripadao ni kojoj političkoj partiji, ali je još od 1905 godine član Sokolskog društva Sinj i nije se pokolebao nikada. Rođen je Sinjanin, poznao je narod i radio za nj, a za vreme svetskog rata, kao učitelj na Trilju, srez Sinj, mnogu je suzu otro, ostavljajući pri реквизицијама народу — uz vlastitu pogibelj — žito u kucama. Stanovao je u Sinju, gde je imao svoje nešto kuće i imanja, što će mu sada propadati. Ali se time ugodilo partiskim razbijalima!... A mi se pitamo za koji je narod radio taj učitelj 29 godina, kad ga banovina Hrvatska takovom kaznom kazni?

Trek Petar, učitelj u Glavica, srez Sinj, načelnik Sokolskog društva Sinj i Okružja Sinj, agilni sokolski radenik kroz duge godine, i kao prednjak i kao protivni radnik, nakon 25 godina službe na selu, premešten je u Suškošane. I on veran svojoj sokolskoj ideologiji nije se nikad pokolebao! Da je bio neki beskičmenjak, oni bi mu se „smilovali“...

Ovim dvama premeštajima Sokolsko društvo Sinj gubi svoja dva istaknuta radenika. Ali ako se je ovim imalo na umu, da se Sokolskom društvu Sinj onemo-

gući rad, onda neka znadu da se varaju. Ono će i dalje ostati na visini, a naša premeštena braća sijaće jugoslovensku ideju u svojim novim mestima.

SIKANIRANJA SOKOLA

Пишу нам из Корчуле: Члан соколске цете у Смрковци, на Корчули, **Pešelj Ante Ivanov**, mornar po zanimanju, bio je pozvan na ukrcaj od broderskog društva „Jugoslovenski Loyd“. Da može da se ukrci, pošao je do Stručnog saveza u Splitu, gde se nalazila njegova moreplovница. Medutim Savez nije hteo da mu izda potvrdu za ukrcavanje, izjavivši mu, da tu potvrdu ne može dobiti, dok se ne legitimise kao član „Hrvatske seljačke sloge“. Ovde je to izazvalo razuzumljivo ogorčenje, jer se na taj način sprečavaju čestiti ljudi i rodoljubi, da zarađuju hleb, dok se protežiraju partijske pristalice i bukači.

Пишу нам из Прека, близу Задра: Protivnici sokolstva optužili su našu Sokolsku metu u Kuklji, da kod svojih članova ima skrivene neke prevratničke predmete, pa je, na tu skandaloznu denunciju, izvedena, 6 maja, premetačima kod svih članova čete. Pretres je izvršen najsavesnije, ali se nije, naravno, našlo ništa nezakonito, tako da su naši protivnici ostali ostraženi pred čitavim selom. Naročito je dugo trajao pretres kod starešine čete, brata **Krste J. Milića**, kod koga je dugo pohranjena čitava sokolska imovina, sa našom lepom zastavom, ali se i tu našlo samo ono, što je za korist Kralja i Jugoslavije. Denuncijanti, koji su pokušali da napakoste Sokolima, su poznati kao dolučerašnji služnici tudinskih vlasti.

ГЛАСОВИ ШТАМPE

Љубљанска „Сokolска коља“ објављује у последњем броју чланак брата **Е. Ј. Гангла**, о успеху смотре соколске приправности. Брат Гангл подвлачи у своме чланку компоненте које су довеле до тога успеха, и које творе предуслов за то, да соколство у данашњим одлучним тренуцима постане центар свих здравих националних настојања, за одбрану отаџбине и за њену компактност. Брат Гангл истиче, да се данас најбоље види, колика је снага у основи соколској науци, да само на слози и јединству може да се изгради снажна држава.

Загребачка „Нова Европа“, у броју од 26 маја, пише:

„Нико још није успео доказати да су Срби и Хрвати две посебне целине у националном погледу, нити ће икада ико успети у томе.“

У истом листу налазимо и ову значајну забелешку:

„Када су неког селџака из Кривошија запитали, чије је море, да ли српско или хрватско, он је одговорно: „Море је српско све од Бојане до Сушака, а хрватско од Сушака до Бојане.“

„Београдски Лбјд“ нише о држави наше јавности према апелима и позивима меродавних фактора, у погледу наше одбране и чувања наше неутралности. Лист, при том, каже:

„Наш грађански свет, особито у Београду, никако не може, односно неће навикнути се на чиленцу, да око нас у Европи бес-

ни и пустоши рат, најкрвавији и најсудбоносији од свих до данас. Наш грађански свет још увек оклева, да се помири са озбиљношћу часова које пројављујемо. Мало је уопште света схватило позив наших војних власти, да се чува шпигуна онако, како би требало. У овој негаривости предњаче имућнији кругови. Конзервативни и размажени у својим навикама, они мисле, да су Бол-зна како оштетени, ако се часовито лише само неке од својих навика“.

На концу лист позива имућније кругове, да се држе нарадаба, а специјално да воде рачуна о својој послуши.

БРАТ Св. ПАШЃАН ПРЕМЕШТЕН У БЕОГРАД

Брат Светозли Пашћан, референт за музику Просветног одбора Савеза Сокола К. Ј. и врло агилни соколски радник, премиштен је недавно из Новог Сада у Београд, за наставника у IX мушкој гимназији. Новосадека штампа жали дубоко одлазак брата Пашћана, који је већ дуго година био професор музике на мушкој гимназији Краља Александра I, и диригент многих новосадеких певачких друштава; тако да ће његов одлазак значити осетан губитак за музички живот у Новом Саду. Брату Пашћану желимо сретан боравак у нашој престоници, где ће још више моћи да поради за гајење музике у соколским редовима, као агилни члан Савезног Просветног одбора.

ČITAJUĆI NOVINE...

Još i danas, kad čitav narod oseća, bolje nego ikada, šta znači prijatelj i neprijatelj, i koja je razlika između svoga i tuđeg, — izvesna naša štampa, kao splitski „Hrvatski glasnik“, „Hrvatska straža“ itd., neprestano govore o Hrvatima i Srbima jugoslovenske orijentacije, kao o „domaćim neprijateljima“ i „jedinim protivnicima hrvatsva“.

Medutim, o onima, čija udruženja je i sam ban Banovine Hrvatske prisiljen da raspušta, zbog rada koji vodi više računa o stranim interesima, nego li o interesima Hrvata, — nema u svima tim listovima ni jedne reči prekora. Znači, dakle, da njih ne smatraju ni protivnicima, ni domaćim neprijateljima. Ali, u tom slučaju, bi domaći neprijatelj trebao da bude onaj, koji ih goni i raspušta...

„SELJAČKI DOM“, a za njime „HRVATSKI DNEVNIK“, HRVATSKA STRAŽA“ itd. objavili su pre par dana ogorčene tužaljke zbog „hegemonističkog i imperijalističkog“ proganjanja Hrvata sa strane Slovenaca, u opštinama Strigovi i Raskrižju, koje su, nakon šestog januara (mislimo da ni danas niko živ ne zna, rašta?) bile otrgnute od Savske banovine i priključene Dravskoj banovini. Pomenuti listovi iznose, da su pojedini seljaci iz tih sela, bili kažnjeni za 1000 dinara globe, zato što su sakupljali pristalice HSS, što su rasturali plakate u počast dr. Mačeka itd., te da su slovenski svećenici zabranili svećenicima Hrvatima, da poučavaju veronauku na hrvatskom jeziku.

Nismo u stanju da proverimo tačnost ovih optužbi. Ali ako je i polovina od toga istinita, stvar nije daleko od „najzloglasnijih metoda protuhrvatskih i protuslovenačkih režima“, — da upotrebimo izraz, kojim se tako obilato služe, i krugovi koji su danas na vlasti u Slovenačkoj, i oni koji su na vlasti u Hrvatskoj. I što je još značajnije, čini se, da se ni slovenački klerikalci ne pokazuju ni najmanje sentimentalni prema svojim sumišljenicima u Hrvatskoj. A što je najvažnije, taj primer, pored stotinu ostalih, pokazuje još jedanput, da sve te separacije na individualne šovinizme, samo umnožavaju sporove, umesto da ih rešavaju...

Francuski srednjoškolski su održali nedavno zborove, na kojima je donesen zaključak, da francuska srednjoškolska omladina treba da se stavi u službu proizvodnje oružja za francusku narodnu odbranu. U rezoluciji se kaže:

„Mi, francuski daci, rešili smo da svojom akcijom ubrzamo proizvodnju oružja za našu slavnu vojsku. Nas 3.800.000 učenika pomagamo svakodnevno svojim prilozima naše naoružanje za pobjedu“.

Da je francuska omladina već ranije bila odgajana u tom duhu, danas bi francuska stvar daleko bolje stajala. Ali nikada nije kasno za omladinu; pa o tome treba dobro da promisle i naši omladinci i njihovi vaspitači.

Ljubljanski „SLOVENEK“ je nedavno objavio napis, u kome kaže:

„Sva beogradska javnost očekuje da će zaključeni sporazum između Jugoslavije i Sovjetske Unije biti uskoro ratifikovan i da će iz toga slediti pregovori o obnovi diplomatskih odnosa. To očekivanje nije bez osnova, jer je sadašnji politički položaj takav, da obe države imaju interesa da međusobna politička i diplomatska pomoć što pre dobije konkretni formalni oblik u obnovi diplomatskih odnosa, koji će se, ipak, morati da za-

snivaju na načelur strogog neuplivanja u domaće društvene, privredne, političke i socijalne odnose svake od tih država; pri čemu će ipak ostati dovoljno prostora za naglašavanje zajedničkih nacionalnih ciljeva“.

Kad se setimo, da se taj isti „Slovenec“ već godinama specijalizirao u tome, da ceo svet denuncira zbog komunizma, čak i za najnedužnije literarne pohvale o nekoj ruskoj knjizi, a kamo li ne za traženje, da se obnove odnosi sa Sovjetskom Rusijom, — onda nemamo drugih reči da propratimo ovaj zanosni hvalospev o „zajedničkim nacionalnim ciljevima“, nego što bi kazao narod: Postavi se čovek na glavu, i ništa ne pocrveni!...

Mnoge su naše novine donele vest da je na svadbi nekog Đ. Frelisa, u Vojvodini potrošeno: „300 kg. polubjelog i 100 kg. bijelog hljeba, 120 kg. masla, 125 kg. šećera, 3000 jaja, 200 kokošaka, 5 teladi teških po 70 kg., 2 vola po 500 kg., 5 svinja po 80 kg., 100 kg. jezgre oraha, 30 kg. pekmeza, 20 kg. čokolade, 25 kg. suhog grožđa, 10 litara rakije i 1.200 litara vina. Na pitnje jednog prolaznika kroz navedeno selo, koji se čudio kako je to moguće, naročito s obzirom na današnju situaciju, domaćin je odgovorio da je to obična stvar“.

U normalnim vremenima bi se takva bezdušna rasipnost i mogla da oceni kao „obična stvar“. Ali danas, kad ceo narod treba da stegne kajiš zbog opšteg dobra, ovakvo rasipanje predstavlja javnu sramoznju i izazivanje, koje treba i zvanično sprečiti.

U broju od 15 maja, dakle pre no što je objavljena naredba o obezbeđenju neutralnosti putem štampe, pokušao je zagrebački „Obzor“ da donese čisto informativnu vest o smrti jugoslovenskog sokolstva, održanoj 12 maja. Medutim je ta vest u tolikoj mери iskasapljena od cenzure, da je ostalo svega pet redi.

Kao što se vidi, mržnja izvesnih krugova u Banovini Hrvatskoj, protiv sokolstva ne prestaje ni onda, kad se to sokolstvo sprema da Banovinu Hrvatsku, kao i svaki kraj naše zemlje, brani od spoljnih opasnosti...

IZ SLOVENSKOG SOKOLSTVA

Брат Д. А. Адамовић, у последњем броју „Ока соколова“, саопштава ове занимљиве податке из живота соколства код осталих словенских народа:

Да је прво соколско друштво у Пољској основано 27 марта 1867 године.

Да је 4 маја 1882 г. у Москви основано „Руско гимнастичко друштво“, које је 1907 г. променило своје име у „Соко“.

Да су славни књижевници, Лав Толстој и А. П. Чехов, били чланови првог руског соколског друштва.

Да је прво Лужичко-српско Соколско друштво основано 1920 г. и да су тамошње власти још 1933 растуриле сва соколска друштва у Лужичи, јер су видели огромну важност соколства у чувању националности.

PRIJAVE ZA JEDRILIČARSKI TEČAJ

Načelníštvo Saveza SKJ raspisalo je okružnicom, broj IX, od 23 aprila 1940 godine, jedriličarski tečaj za župske pročelnike jedriličarstva. — U raspisu navedeni su svi uslovi prijema, a rok prijave je 1 juni 1940 godine; na što se upozoravaju bratska župska načelstva.

50-годишњица Ђорђа Драшкића, старешине Соколске жупе Ужице

Знамо, да ће нам се љутити брат Ђорђе, што му овако јавно честитамо његову педесетгодишњицу, пошто он међу нама млађима никако не признаје, да му је више од двадесетпет. А у истини он има право. Његова радниост, покретљивост, увек весело расположење као и spremnost за шалу у свакој ситуацији, одушевљава сваког ко са

њим дође у додир и намеће веровање, да брат Ђорђе неће никад остарити.

У свом Ужицу брат Ђорђе је покретач свега што је добро; било као соколски старешина, било као организатор других друштава; као: Удружења резервних официра и ратника. Певачког друштва, Кола Јахача, итд. И ако је један од најбољих говорника овога краја, он више ради него што говори, што је свакако једна од најбољих врлина.

Такав је од своје младости. Још као ђак гимназије, високо музички обдарен и одличан певач, он је организовао ђачке оркестре и хорова. Песмом и личним примером одушевљавао је своје другове, и у вихору рата за ослобођење. Као један између 1300 каплара, одмах при доласку на бојно поље добива ратно крштење шрапнелом у главу, а при свршетку рата на Кајмакчалану већ као искусан резервни официр бива поново тешко рањен кроз обе ноге. Те су ране највеће његово одликовање за његов допринос ослобођењу Отаџбине.

Пошто је завршио права, бива постављен за судског писара, али одмах је отпуштен из службе због свог слободоумног држања. Постаје адвокат, ватрен бранилац правде и добра, заштитник сиромашних и потлачених, кога сви суграђани уважавају, воле и цене.

Таквом човеку није могло соколство остати туђе. Он прихвата његове идеје, јер су блиске његовој поштеној души и отада већ двадесет година његов је живот испуњен соколским радом у друштву и жупи.

Нека нам још дуго живи наш мили брат Ђорђе а нека му године теку према његовом досадашњем рачунању.

Kratke vesti iz našeg sokolstva

Sokolsko društvo u Knjaževcu, u poslednje vreme vrlo agilno radi, pod vođstvom starešine, Milisava Boškovića. Društveni članovi su, zajedno sa srednjoškolskom omladinom, izvršili pošumljivanje dobrog dela okoline Knjaževca, a naročito predela „Asanovica“. Društvo mnogo radi među svojim sokolskim četama, kojih ima oko 20, a od kojih su neke vrlo aktivne. Tako knjaževačko sokolstvo širi prosvetu i napredak među seljaštvom sreza zaglavskog, a ima i u Knjaževcu svoju čitaonicu i svoj pozorišni otsek, pa se sprema da podigne lepu vežbaonicu, zbog usavršenja tehničkog rada. Kao što je poznato, društvo Knjaževac se ponosi zastavom, koju mu je darovao sam Blaženopočivši Kralj Aleksandar.

Sokolsko društvo Novi Sad sprema se za osvećenje dečije zastave, za koju je materijal darovao starešina društva, Jovan Totović, a koju će besplatno izraditi načelnica, Vasiljka Rakićeva. U akciji za sabiranje priloga za poplavljenе, naročito su se istakli braća Kolarov, Stambolija i Zapolenko.

Ker letošnje leto Sokolsko društvo Vojnik radi bližajoege se pokrajinskoga zleta u Celju ne bo imelo svojega letnega javnega nastopa, je priredilo v nedeljo 19. t. m. nad vse uspelo telovadno akademijo, ki je obsegala 14 točk. Nastopili so vsi oddelki, katere sta vodila neumorni br. načelnik Rebernik Drago in s. načelnica Jošt Nada. Akademija je dosegla v vsakem oziru popoln uspeh. Vse točke so bile izvajane lepo in skladno na spremljavo glasovirja. Krono vse akademije so nosila moška deca, ki so izvajali proste vaje „Naprej zastava slave“, katere je sestavil društveni načelnik br. Rebernik Drago, in pa slovanski ples „Česka beseda“, plesan v narodnih nošah. Obe točki sta se morali ponavljati. Na orodju so nastopili trije oddelki in sicer članice na bradlji, moški naraščaj s preskoki čez kozo in člani na bradlji, kjer smo imeli priliko videti eksaktna izvajanja našega bodočega olimpijca, br. Stavbeja. Tu lahko beležimo tudi velik napredak ostalih telovadcev. Akademija, kateri je prisostvovalo mnogo občinstva, je bila zaključena s petjem sokolske himne „Hej Sloveni“.

Sokolska župa Tuzla je raspustila dosadašnju upravu Sokolsko društva u Olovu, zato što

nje izvršila smotru članova, na dan sokolske pripravnosti, pa je, do održanja vanredne skupštine, odredila četiri poverenika: Ahmeda Fočića, T. Pjevka, S. Rudelića i Ibrahima Jamatovića.

Sokolsko društvo Crvenka nam javlja, da je, iz tehničkih razloga i zbog rada na narodno - odbrambenom polju, otkazala proslavu svoje desetogodišnjice i okružni slet. Umesto toga će društvo Crvenka uzeti aktivnog učesča u proslavi osvećenja zastave svoje sokolske čete, u Novoj Crvenki, 16 juna.

Sokolsko društvo Dock Sud Boka, u Buenos Airesu, u Argentini, uputilo je nedavno 1.000 dinara, kao svoj prilog za postradale od poplave u Jugoslaviji.

Pišu nam iz Doboja: Pored većih i težih zadataka u programu S. P. P., koji su već izvršeni i koji se izvršavaju, društvo se je našlo pobuđenim da u nekoliko slučajeva ovaj svoj sokolski zavjet i nadopuni. Nadopuna je učinjena obrazovanjem sokolskih ekipa za odbranu neprijateljskog napada iz vazduha, a te ekipe pokazale su svoj rad prilikom sokolske smotre, 12 maja, na opšte zadovoljstvo gledalaca.

Daljnja nadopuna sokolskog zavjeta jeste plemenita akcija br. Ivanovića, da bi se slabim daciima Građanske škole, a sokolskim naraštajcima, održavala popodnevna instrukcija kako bi im se kroz ovu školu pružila mogućnost osposobljavanja za popravak slabih ocena. Ovu školu drže, pored br. Ivanovića, još i sestra Ivanović te br. Elezar u sokolskom domu.

Ostali društveni rad teče povoljno. Čete Osječani i Sjenina, zbog nerada i neodržavanja sokolske smotre, likvidirane su. Br. Novaković, upravitelj Građanske škole poklonio je sokolskom društvu za njegovu knjižnicu 11 komada knjiga „Cjelokupna djela Vuka Stevanovića Karadžića“.

Prošlog petka je umro u Žirovnici brat Miha Artelj, u 82 godini života, koji je, i u tim starijim godinama, još uvek bio barjaktar Sokolskog društva Žirovnica — Breznica, pa je prema tome bio najstariji sokolski barjaktar u Jugoslaviji. Brat Artelj je stupio u sokolstvo još pre rata, pa je zbog političkih progona stava u Austriji, morao da beži u Ameriku. Pomogao je osnovati više sokolskih društava i u njima je vršio dužnosti različitih funkcionera.

Zanimljivosti iz doma i sveta

Zanimljivo je da je jedini sud, u kome se slaže štampa obih zaraćenih strana, kao i svih neutralaca, taj, da je politički položaj na Balkanu u poslednje vreme sve stabilniji i da, bar za sada, ne preti nikakva opasnost od nekih zapletaja na jugoistoku. Berlinski listovi uveravaju neprestano, da Nemačka nema drugog interesa nego što je „status quo“ na Balkanu; a italijanski listovi pišu da je interes Italije, da Balkan ostane pošteđen od rata. To isto tvrde i merodavni krugovi u Londonu i Parizu. Medutim, neutralna štampa tvrdi, da popuštanje zategnutosti na Balkanu dolazi u prvom redu zbog diplomatske aktivnosti Sovjetske Rusije, koja je dala na znanje svima velikim silama, da ne bi trpila nikakvo kršenje ravnoteže na Balkanu. Vesti o sve jačoj akciji sovjetske diplomacije na

Balkanu potvrđuju se, ne samo u krugovima zapadne štampe, nego ih naročito podvlače i mađarski listovi. „Neue Züricher Zeitung“ piše, da će se obnovom odnosa između Jugoslavije i Rusije, još više utvrditi položaj Rusije na Balkanu; a vesti iz Bukurešta tvrde, da je došlo do potpunog preokreta u odnosima između Rumunije i Rusije, te da se u Bukureštu sve radi, da odnosi između te dve države postanu što srdačniji.

Poluzvanični list sovjetske vlade, „Izvestija“, piše, da je Rusija doduše neutralna u ratnom sukobu, ali čim bi se taj sukob približio ruskoj interesnoj sferi, da će Sovjeti morati podići svoj glas i ustati u odbranu svojih interesa. Sovjetska štampa priznaje, da je bilo diplomatskih dodira između Moskve i Rima, ali su ti pregovori zastali; i da je,

nakon prekinuća tih pregovora, Italija preko svoje zvanične štampe pokrenula pitanje Dardanela.

Mного се пише о држању Русије према обим зараћеним странама, нарочито у вези са поласком енглеског политичара Криспа у Москву. Званично се јавља, да то то путовање има за циљ склапање трговачких уговора, али швајцарска штампа мисли да се ради о политичким преговорима, уколико пре, што је данашњи председник енглеске владе, Черчил, био увек противан Черберленовој тактици одговлачења у преговорима са Русијом, па је тражио директни контакт. Истице се такође, да је совјетска штампа прилично топло поздравила промену владе у Енглеској, а енглески листови пишу да постоји много додирних тачака између енглеских и руских интереса. Чини се, да Енглеска са симпатијом прати дипломатску активност Русије на Балкану и да нема намеру да јој одриче позиције, које је стекла на Балкану. Швајцарски листови истицу, да економска помоћ Русије Немачкој, данас не иде преко обичних трговачких набавака.

Међутим се, у последњем часу јавља, да је московска влада одбила да прими г. Криспа, мотивишући то писањем енглеске штампе, која је путовање г. Криспа употребљавала у пропагандне сврхе, наговештавајући већ унапред промену у совјетској политици према зараћеним странама. Изгледа да је Русија у томе видела извесну неискреност са енглеске стране, па је преко агенције „Tass“ саопштила, да је она спремна преговарати само онда, ако се искрено мисли на ближе трговачке односе између Велике Британије и Русије. Као што се тврди, у Русији још увек влада пот-

пуно неповерење према тактици, коју је у преговорима завео г. Черберлен.

У Америци се, према вестима немачке штампе, води све живља пропаганда за улазак Америке у рат на страни saveznika, или бар за што јаче подупирање saveznika ratnim i ostalim materijalom. Президент Рузвелт је добио овлашћење да гради 10.000 нових авиона, а фабрикант Ford је изјавио да ће same njegove tvornice моћи uskoro proizvoditi 1000 авиона дневно. Ипак још увек постоји приличан број изолациониста, који стоје на гледишту, да се европски рат не тице Америке.

Пишући о оружаној сили Италије Видмисо Гајда у једном чланку каже, да она има укупно 18 армијских корпуса са 54 пјешадријске дивизије, 1 армијски корпус са 2 моторизоване дивизије, 1 армијски корпус брзих одреда, са 3 дивизије и врховном командом алпинских одреда, са 5 дивизија. Та сна-

га значи, од 1935 године, појачање за 3 нова армијска корпуса, 20 нових дивизија и 20 нових артиљеријских пукова. Ради појачања официрског кадра позвано је 1500 резервних официра, који су се истакли у Абисинији и Шпанији, да пређу у активну службу. Из школа је даље изашло 2200 нових официра и 6500 подофицира, чему треба још додати 18.000 специјалиста у активnoj служби. У дивизије су уврштена и 132 батаљона милиције, који су специјализирани падобрански одреди.

Пошто су већ прошле јесени преселени сви Немци из Естоније и Летоније, преселjenje Немца из Литве је било одложено, па су неки листови писали, да до тог преселjenja неће ни доћи. Међутим се јавља, да су сви Немци у Литви добили налог, да се спреме, да се најкасније до првог јуна, пресеље у Немачку. Подвлачи се, да се тиме до танчина испуња споразум између Немачке и Русије

о преселjenju Немца из „совјетске интересне сфере“.

Садрина sokolskih listova

„SOKOLSKA VOLJA“

Примили смо број 174 гласила Лјубљанских sokola, који donosi zanimljiv sadržaj: Sokolska pripravljenost, — Pomožna vojska, — Iz dravskoga sokolskoga zbornice, — Vesti iz Saveza S. K. J., — Tratarjev Mirko, — Kronika sokolske čete, — Pismo iz Praga, — Iz naše domovine, — Iz telovredbenog sveta, — Objave.

„VESTNIK LJUBLJANSKEGA SOKOLA“

Лјубљански Sokol је објавио ванредан број свог весника, у коме се налазе апел старешине Јаз-

beca, браћи и сестрама; затим извештаји о административном, теловедбеном, просветном и осталом раду Лјубљанског Sokola.

Šaljite pretplatu za „SOKOLSKI GLASNIK“

Творница TANINA Sisak D. D.

Proizvodi slijedeće екстракте:

- Кестенов екстракт
- Smrekov „
- Hrastov „
- Kveljačo „
- Valonca „
- Mimoza „

и разни мијешани екстракти. Sirovina се набавља из наше државе, Африке, Азије и Јужне Америке.

С болом извештавамо, да је наш дугогодишњи и заслужни старешина

Бр. САВИЧИЋ М. РАДОЈЕ

рачунски инспектор Државног добра Беље у Кнежеву

преминуо ноћу између 23 и 24 маја 1940 године, у санаторијуму Голник, после дуге и тешке болести.

Наш драги брате Старешино, нека Ти је лака југословенска земља, коју си толико волео и задужио!

Управа Соколског друштва Кнежево

Конструкција Usavršenost

и најбољи квалитет су јамства за Ваше успехе увежбања. Зато набављајте у специјалној

tvornici gimnastičkih sprava

J. Gražem Ribnica

Плави камен 99/100% МАРКЕ „ЗОРКА“

Испоручује као вагонске пошиљке по максимираној цени

ЗОРКА

Адреса за поруџбине:

БЕОГРАД
Француска улица 9
Поштански фах 669
Телефон: 25-887 и 30-402
Уплате на Пошт. ченовни рачун у Београду 55-695